

безпеки України. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2015. № 4. с. 129 - 133.

3. Про основи національної безпеки Закон України - режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/96415>.

4. Скорук О.В. Економічна безпека держави: сутність, складові елементи проблеми забезпечення. *Науковий вісник Ужгородського національного університету: Сер.: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. Ужгород. 2016. Вип. 6. Ч. 3. с. 39 - 42.

Фурса Вадим Вікторович,
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Чугай Євгенія Миколаївна,
курсант факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

НЕЗАКОННИЙ ОБІГ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН

Триваючий воєнний конфлікт на Сході України, загострення соціально-політичних процесів є однією з основних передумов вільного обігу у суспільстві вогнепальної зброї, боєприпасів та вибухових пристроїв. Така ситуація прямо впливає на стрімке підвищення рівня злочинності у державі, підвищує ризики вчинення особливо тяжких злочинів, у тому числі, терористичних актів. З моменту проведення в Україні антитерористичної операції збільшилась кількість злочинів, вчинених із застосуванням вогнепальної зброї, вибухових пристроїв, також нещасних випадків, пов'язаних, в основному, із вибухами гранат та пристроями, спорядженими вибуховими речовинами.

Наразі, зброя в Україні поширюється за рахунок ведення бойових дій у Донецькій та Луганській областях України шляхом незаконного її переправлення через пропускні пункти, а також вивезення учасниками добровольчих батальйонів та військовими Збройних сил України у вигляді сувенірів або з метою подальшого її застосування з різними цілями.

Одним із найбільш проблемних питань на сьогодні є відсутність ефективного правового впливу на суспільні відносини у сфері регулювання обігу вогнепальної зброї. Адже саме це є однією зі складових частин процесу державотворення та системи національної безпеки країни, тому доцільним є пошук напрямів вирішення існуючої проблеми на загальнодержавному рівні. На сьогодні існують лише окремі нормативно-правові документи, які торкаються деяких положень використання зброї в Україні.

Так, у червні 1992 року було прийнято Постанову Верховної Ради України «Про право власності на окремі види майна» [1], де законодавець визначив спеціальний порядок придбання, володіння, носіння та застосування зброї. Зокрема, у нормативно-правовому акті зазначено державний орган, що уповноважений на контроль за обігом зброї. Положенням Кабінету Міністрів України від 12.10.1992 «Про дозвільну систему» [2] визначено структурні підрозділи Міністерства внутрішніх справ України як такі, що є контролюючими за обігом зброї в Україні. Правове закріплення обігу зброї в Україні визначено наказом МВС України № 622 від 21.08.1998 року «Про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначених патронів, а також боєприпасів до зброї та вибухових матеріалів» [3]. Ця інструкція до цього часу є фундаментальним нормативним актом, що регламентує обіг зброї серед населення. Окрім зазначених правових норм, існують й інші, що регулюють зазначене питання. Вони визначають порядок придбання та застосування зброї, але залишається проблема їх відповідності загальносвітовим стандартам, а також змінам системи суспільних відносин.

Аналізуючи найбільш відомі правові акти, що тим чи іншим чином торкаються регулювання обігу вогнепальної зброї, можна побачити, що усі вони були прийняті ще на початку становлення системи українського законодавства. На сьогодні, зі зміною системи суспільних відносин, появу нових соціальних цінностей такі акти вже втратили свою дієвість і жодним чином не відповідають потребам часу.

Вже достатньо довгий час на теренах нашої держави тривають дискусії стосовно легалізації вогнепальної зброї для українців з метою самозахисту. Основні аргументи – досвід США та інших зарубіжних країн, де для цивільного населення існує вільний доступ до вогнепальної зброї. Однак, на нашу думку, такі порівняння є недоречними. Звертаючись до досвіду інших країн, необхідно враховувати такі фактори, як правова свідомість, менталітет, історія – все це є факторами, що різняться у кожній країні, не виключення і Україна. Саме через це, ми вважаємо, немає необхідності звертатись до досвіду зарубіжних країн світу, перш за все, необхідно аналізувати наявну соціально-політичну ситуацію в державі, ставлення до цього пересічних громадян і готовність громадян до розуміння того, що кожен зможе володіти вогнепальною зброєю.

Відтак, в Україні не існує жодного законодавчого акту який би прямо стосувався обігу вогнепальної зброї, існують лише окремі статті, нормативні документи, які торкаються деяких питань користування зброєю. Так, на сьогодні першочергово стоїть питання прийняття закону, який би регулював обіг зброї в Україні, що значно б спростило роботу правоохоронних органів під час розслідування злочинів, пов'язаних із використанням зброї. Крім цього, з метою зменшення потоку зброї та боєприпасів з невідконтрольних України

територій необхідно посилити контроль за учасниками бойових дій, які залишають місця несення служби на предмет перевезення ними зброї, боєприпасів та вибухових пристроїв. Що стосується легалізації вогнепальної зброї для цивільного населення, то, на нашу думку, воно потребує подальшого детального опрацювання та аналізу.

1. Про право власності на окремі види майна: Постанова Кабінету Міністрів України від 17 червня 1992 року № 35 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2471-12/ed19920617> (дата звернення 19.10.2019).

2. Про затвердження положення про дозвільну систему: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 1992 року № 576 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-92-%D0%BF> (дата звернення 19.10.2019).

3. Про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначених патронів, а також боєприпасів до зброї та вибухових матеріалів: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 21 серпня 1998 року № 622 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98> (дата звернення 19.10.2019).

Хашев Вадим Георгійович
доцент кафедри
кримінального права та кримінології
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ОКРЕМІ ПИТАННЯ УДОСКОНАЛЕННЯ БЕЗПЕКИ УЧАСНИКІВ ДОРОЖНЬОГО РУХУ: ДОСВІД КОРОЛІВСТВА ШВЕЦІЯ

Складовою національної безпеки у будь-якій країні, безсумнівно, є безпека учасників дорожнього руху, оскільки щорічна кількість загиблих та потерпілих від дорожньо-транспортних пригод (далі – ДТП) може перевищувати кількість загиблих і поранених у військових конфліктах та від масових стихійних лих. Це великою мірою стосується і нашої держави [1].

Протягом останніх років в Україні спостерігалась позитивна тенденція щодо зниження кількості загиблих у ДТП. Так, за офіційними даними Національної поліції України, у 2013 році загинуло 4833 особи, у 2014 році – 4483 особи, у 2015 році – 3970 осіб, у 2016 році – 3410 особи, у 2017 році – 3432 особи. В 2018 році у ДТП загинуло 3350 осіб, що є найнижчим показником з 2000 року. А найкривавішим на вітчизняних дорогах за останні десятиліття був 2007 рік, коли у ДТП загинули 9574 людини. Загальна кількість травмованих у ДТП осіб з 2015 до 2017 року мала тенденцію до збільшення, проте у 2018 році також відбулося суттєве зменшення такої кількості. Так, у 2015 ро-